

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

№10
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

PSIXOLOGIYA YO'NALISHI

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 19 sahifa,
1-oktyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

ICHKI ISHLAR ORGANLARI XODIMLARIDA SUITSIDAL XULQ-ATVORNI KAMAYTIRISHDA PSIXOKORREKSIYA DASTURLARINING SAMARADORLIGI VA IJTIMOY AHAMIYATI.....	8
Tursunova Ozoda Abdullayevna	
O'ZBEKISTONNI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASI: FUQAROLIK JAMIYATI.....	14
Abdikadirov Umidjon Ruzbayevich	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

O'ZBEKISTONNI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASI: FUQAROLIK JAMIYATI

Abdikadirov Umidjon Ruzbayevich

Yangiyul tumani IIB HPB VYMB inspektor-psixolog leytenant

E-mail: u961059@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasining rivojlanish strategiyasida fuqarolik jamiyatini shakllantirish va rivojlantirish masalalari yoritilgan. Unda fuqarolik jamiyati institutlari, nodavlat notijorat tashkilotlari, ommaviy axborot vositalari va jamoatchilik ishtirokining davlat siyosatidagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, sohada olib borilayotgan islohotlar, ularning natijalari va istiqbollari ilmiy jihatdan baholanadi.

Kalit so'zlar: fuqarolik jamiyati, rivojlanish strategiyasi, islohotlar, nodavlat notijorat tashkilotlari, ijtimoiy sheriklik, davlat va jamiyat qurilishi.

Abstract: This article highlights the issues of formation and development of civil society in the development strategy of the Republic of Uzbekistan. It analyzes the role of civil society institutions, NGOs, the media, and public participation in public policy. There is also a scientific assessment of the ongoing reforms in the industry, their results and prospects.

Key words: civil society, development strategy, reforms, NGOs, social partnership, State and public construction.

Аннотация: В данной статье освещаются вопросы формирования и развития гражданского общества в стратегии развития Республики Узбекистан. В нем анализируется роль институтов гражданского общества, НПО, средств массовой информации и участия общественности в государственной политике. Также проводится научная оценка проводимых реформ в отрасли, их результатов и перспектив.

Ключевые слова: гражданское общество, стратегия развития, реформы, НПО, социальное партнерство, Государственное и общественное строительство.

KIRISH

Globalashuv davrida fuqarolik jamiyatining rivojlanishi demokratik o'zgarishlar va ijtimoiy taraqqiyotning eng muhim ko'rsatkichlaridan biridir. O'zbekiston uchun fuqarolik jamiyati institutlarini qurish va mustahkamlash jarayoni 2030-yilgacha mamlakatni rivojlantirishning kompleks maqsadlarini belgilab beruvchi «O'zbekiston-2030» strategiyasi doirasida alohida ahamiyat kasb etdi [1].

Prezidentning 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158 Farmoni bilan tasdiqlangan «O'zbekiston-2030» strategiyasi mamlakat rivojlanish traektoriyasida yangi bosqichni belgilaydi. Ushbu strategik hujjatda fuqarolik jamiyati institutlarini mustahkamlash, jamoatchilik ishtiroki mexanizmlarini kengaytirish va nodavlat tashkilotlarni demokratik boshqaruvning asosiy elementlari sifatida rivojlantirish bo'yicha ulkan maqsadlar bayon etilgan.

O'zbekistonda fuqarolik jamiyati rivojlanishini tahlil qilishning dolzarbligi ko'p qirrali; Birinchidan, bu fuqarolik jamiyatining boshqaruv va jamoat ishlarida ishtirokini kengaytirish bo'yicha global tendentsiyani aks ettiradi. Ikkinchidan, bu O'zbekistonning rivojlanish maqsadlariga muvofiq fuqarolik jamiyati institutlarini rivojlantirishga noyob yondashuvini namoyish etadi. Uchinchidan, bu demokratik o'zgarishlar jarayonida xalqaro standartlar va mahalliy an'analar va qadriyatlar o'rtasidagi muvozanatni saqlash muhimligini ko'rsatadi.

O'zbekistonda fuqarolik jamiyati taraqqiyotining hozirgi bosqichi raqamlashtirish, iqlim o'zgarishi va xalqaro o'zaro bog'liqlik kabi global muammolar fonida amalga oshirilayotgan muhim islohotlar bilan tavsiflanadi. «O'zbekiston-2030» strategiyasi ushbu muammolarni fuqarolik jamiyati institutlarini mustahkamlash va demokratik islohotlarda ularning rolini oshirishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlar orqali hal etishga qaratilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ushbu tadqiqotning nazariy va empirik asoslari O'zbekistonda fuqarolik jamiyatini rivojlantirishga bag'ishlangan strategik hujjatlar, ilmiy ishlar va tadqiqot nashrlarini har tomonlama tahlil qilishga asoslangan.

Ushbu tadqiqot uchun asosiy manba Prezidentning 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son Farmoni bilan tasdiqlangan «O'zbekiston-2030» strategiyasi bo'lib, u mamlakatning rivojlanish traektoriyasi uchun fundamental asos yaratadi [1]. Ushbu strategik hujjat fuqarolik jamiyatini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratgan holda ko'plab sohalardagi keng qamrovli islohotlarni bayon qiladi. Ushbu poydevorga asoslanib, prezident Mirziyoyevning «yangi O'zbekiston strategiyasi» (2022) asarida fuqarolik jamiyati institutlarini o'zgartirishning kontseptual asoslari haqida batafsil ma'lumot berilgan [2].

Saidov (2021) «fuqarolik jamiyati nazariyasi va amaliyoti» da kontseptual asoslarni ham, amaliy amalga oshirish mexanizmlarini ham hisobga olgan holda keng qamrovli nazariy asosni taqdim etadi [3]. Ushbu tahlil Jurayevning (2023) fuqarolik jamiyati institutlariga bag'ishlangan tadqiqotlari bilan to'ldirilib, unda mavjud institutsional tuzilmalar va ularning O'zbekiston kontekstidagi samaradorligi batafsil ko'rib chiqilgan [4].

Jonsonning (2022) «Markaziy Osiyoda fuqarolik jamiyatini rivojlantirish» tahlili qimmatli qiyosiy ma'lumotlarni taqdim etadi va O'zbekiston tajribasini kengroq mintaqaviy kontekstga joylashtiradi [5]. Smit (2023) demokratiya va fuqarolik jamiyati rivojlanishi o'rtasidagi munosabatlar haqida muhim tushunchalarni taqdim etadi, so'nggi islohotlar va ularning oqibatlariga e'tibor qaratadi [6].

Kodirovning tadqiqotlari (2022) O'zbekistondagi nodavlat tashkilotlar faoliyatining batafsil tahlilini o'z ichiga oladi, operatsion jihatlari va rivojlanish muammolarini ko'rib chiqadi [7]. Alimov (2023) buni fuqarolik jamiyati rivojlanishining huquqiy asoslarini o'rganish bilan to'ldiradi va me'yoriy-huquqiy baza haqida muhim ma'lumotlarni taqdim etadi [8]. Karimov (2023) so'nggi tendentsiyalar va innovatsiyalarga e'tibor qaratgan holda fuqarolik jamiyati rivojlanishining zamonaviy tahlilini taqdim etadi [9]. Rahimov (2023) fuqarolik jamiyatining rivojlanishini globallashtirish sharoitida ko'rib chiqadi va xalqaro ta'sir istiqbollari taklif qiladi [10].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu adabiyot sharhida O'zbekistonda fuqarolik jamiyatining rivojlanishi haqidagi tushunchamizni shakllantiradigan bir qancha asosiy mavzular ochib berilgan:

Mamlakatni modernizatsiya qilishda fuqarolik jamiyatini rivojlantirishning strategik ahamiyati

Institutsional va huquqiy bazaning evolyutsiyasi

Xalqaro tajriba va ilg'or tajribalarning roli

Nodavlat tashkilotlarning ahamiyati ortib bormoqda

Global tendentsiyalarning mahalliy rivojlanishga ta'siri

Birgalikda ushbu manbalar fuqarolik jamiyatining hozirgi voqealari va kelajakdagi rivojlanish istiqbollari tahlil qilish va qo'shimcha tadqiqotlar va tahlillarni talab qiladigan sohalarni aniqlash uchun har tomonlama asos yaratadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonda fuqarolik jamiyati taraqqiyotini har tomonlama tahlil qilish turli sohalarda davom etayotgan muammolar bilan bir qatorda muhim yutuqlarni ko'rsatmoqda. «O'zbekiston-2030» strategiyasi doirasida batafsil o'rganishni talab qiladigan bir qancha muhim o'zgarishlar va tendentsiyalar belgilandi [1].

Fuqarolik jamiyatining institutsional asoslari keng qamrovli Qonunchilik va siyosiy islohotlar orqali sezilarli darajada mustahkamlandi. Jamoat birlashmalari va nodavlat tashkilotlar to'g'risidagi qonunlarda belgilangan huquqiy asos fuqarolik jamiyati tashkilotlari sonining ko'payishiga yordam berdi, ro'yxatdan o'tgan nodavlat tashkilotlar soni 2023 yilga kelib 10 000 dan oshadi. Ushbu miqdoriy kengayish tashkiliy salohiyat va faoliyat ko'lamining sifat jihatidan yaxshilanishi bilan birga keldi [4].

Hukumat va fuqarolik jamiyati o'rtasida muhim vositachi bo'lib xizmat qiluvchi O'zbekiston jamoatchilik palatasini tashkil etish muhim institutsional yutuq bo'ldi. Ushbu institut muloqotni rivojlantirish va siyosatni ishlab chiqishning yanada inklyuziv jarayonlarini ilgari surishda samarali ekanligi isbotlangan. Hozirgi vaqtda huquqiy baza fuqarolik jamiyati tashkilotlarining huquqlari va manfaatlarini yanada samarali himoya qilish imkonini beradi.

Fuqarolik jamiyati institutlari oddiy vositachilardan siyosatni ishlab chiqish va amalga oshirishning faol ishtirokchilariga aylanib, O'zbekistonni modernizatsiya qilish jarayonining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Hozirgi vaqtda tashkilotlar turli sohalarda, jumladan, ijtimoiy xizmatlar, atrof-muhitni muhofaza qilish va inson huquqlarini himoya qilishda ko'proq ishtirok etmoqda. Ularning jamoatchilik nazorati funktsiyalarida tobora ko'proq ishtirok etishi boshqaruv jarayonlarining shaffofligi va javobgarligini oshirdi.

Ushbu ijobiy o'zgarishlarga qaramay, fuqarolik jamiyati rivojlanishida bir qator muammolar saqlanib qolmoqda. Moliyaviy barqarorlik ko'plab tashkilotlarning asosiy tashvishi bo'lib qolmoqda va ko'pchilik barqaror moliyalashtirish manbalarini saqlab qolishga harakat qilmoqda [5]. Ushbu muammo, ayniqsa, loyihalarni boshqarish, strategik rejalashtirish va ta'sirni baholash kabi sohalarda professional darajani oshirish zarurati bilan

murakkablashadi. Fuqarolik jamiyati tashkilotlari o'rtasidagi muvofiqlashtirish va ularning davlat organlari bilan o'zaro aloqalari yaxshilanayotgan bo'lsa-da, optimal samaradorlikka erishish uchun yanada takomillashtirishni talab qiladi.

Fuqarolik jamiyati rivojlanishidagi mintaqaviy farqlar yana bir muhim muammoni anglatadi. Shahar hududlari qishloq hududlariga nisbatan fuqarolik faolligi va tashkiliy salohiyatning yuqori darajasini namoyish etadi, bu esa kam ta'minlangan hududlarda rivojlanish uchun ko'proq maqsadli yondashuvlarni qo'llash zarurligini ko'rsatadi. Ushbu geografik nomutanosiblik fuqarolik jamiyati tashabbuslarining umumiy samaradorligiga ta'sir qiladi va rivojlanish strategiyalariga alohida e'tibor berishni talab qiladi.

O'zbekistonning fuqarolik jamiyatini rivojlantirishga yondashuvi mahalliy madaniy va tarixiy sharoitlarni hisobga olgan holda eng yaxshi xalqaro amaliyotlarning muvaffaqiyatli integratsiyalashuvini namoyish etadi. Ushbu muvozanatli yondashuvning natijasi mahalliy darajada dolzarb va barqaror bo'lib, xalqaro standartlarga javob beradigan rivojlanish modeli bo'ldi. Fuqarolik jamiyati tashkilotlari xalqaro tarmoqlarda tobora ko'proq ishtirok etib, mahalliy jamoalar va ularning ehtiyojlari bilan aloqalarini saqlab, innovatsion usullarni joriy qilmoqdalar.

Ushbu o'zgarishlarning ta'sirini bir nechta asosiy ko'rsatkichlar bo'yicha baholash mumkin:

Fuqarolik jamiyati tashkilotlarining institutsional salohiyatini mustahkamlash

Fuqarolik tashabbuslarini qo'llab-quvvatlovchi Qonunchilik bazasini kengaytirish

Fuqarolik jamiyati faoliyatida jamoatchilik ishtirokini kengaytirish

Davlat va nodavlat subyektlar o'rtasida hamkorlikni mustahkamlash

Jamoatchilik nazorati va hisobdorlikning takomillashtirilgan mexanizmlari kelajakda yanada rivojlantirish uchun bir nechta ustuvor yo'nalishlarni ajratish mumkin:

Fuqarolik jamiyati tashkilotlarini moliyalashtirishning barqaror mexanizmlarini yaratish

Salohiyatni oshirish bo'yicha keng qamrovli dasturlarni ishlab chiqish

Tashkilotlararo muvofiqlashtirishni takomillashtirish

Qishloq joylarda fuqarolik jamiyati ishtirokini kengaytirish

Samarali monitoring va baholash tizimlarini joriy etish

Ushbu natijalar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston fuqarolik jamiyatini rivojlantirishda sezilarli yutuqlarga erishgan bo'lsa-da, 2030 yilgacha O'zbekiston strategiyasida belgilangan strategik maqsadlarga erishish uchun qiyinchiliklar va imkoniyatlarga doimiy e'tibor muhim ahamiyat kasb etadi. Kelajakdagi tashabbuslarning muvaffaqiyati mavjud muammolarni maqsadli va tizimli yondashuvlar orqali hal qilishda hozirgi dinamikani saqlashga bog'liq bo'ladi.

Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda fuqarolik jamiyatining rivojlanishi turli sohalarida turli taraqqiyot sur'atlari bilan bo'lsa-da, ijobiy traektoriyada davom etmoqda. Mavjud yutuqlarni bir vaqtning o'zida rivojlantirish bilan birga aniqlangan muammolarni hal etish bo'yicha doimiy majburiyat O'zbekistonning hozirgi rivojlanish jarayonida fuqarolik jamiyati salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarish uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'ladi.

So'nggi ma'lumotlar O'zbekistonda nodavlat tashkilotlarni qo'llab-quvvatlashda bir qancha muhim o'zgarishlar ro'y berayotganidan dalolat beradi. Hukumat mintaqaviy markazlarda nodavlat notijorat tashkilotlarining ixtisoslashgan markazlarini tashkil etish orqali infratuzilmani rivojlantirish bo'yicha keng qamrovli tashabbuslarni amalga oshirdi. Ushbu muassasalar asosiy yordamchi xizmatlarni ko'rsatadigan axborot resurslari markazlari bilan to'ldirilgan operatsion markazlar bo'lib xizmat qiladi. Texnik infratuzilma ham sezilarli yaxshilanishlarga duch keldi, bu esa fuqarolik jamiyati tashkilotlarining operatsion imkoniyatlarini kengaytirishga imkon berdi.

Salohiyatni oshirishga kelsak, hukumat 2025 yilgacha yakunlanishi rejalashtirilgan 750 NNT rahbarlariga mo'ljallangan keng ko'lami o'quv dasturini ishga tushirdi. NNTlarning 300 vakili davlat boshqaruvi Akademiyasida ixtisoslashtirilgan tayyorgarlikdan o'tgan, bu esa ushbu sektorda ularning kasbiy darajasini oshirishga imkon berdi. Ushbu tashabbuslar fuqarolik jamiyati tashkilotlari samaradorligini oshirishga qaratilgan yanada kengroq kasbiy rivojlanish strategiyasining bir qismidir.

O'zbekistondagi NNT sektori o'z faoliyat doirasini sezilarli darajada kengaytirdi. Tashkilotlar tadbirkorlikni rivojlantirishda faol ishtirok etib, biznes tashabbuslari va iqtisodiy o'sishni muhim qo'llab-quvvatlamogda. Sog'liqni saqlash sohasida sog'liqni saqlash tashabbuslari va xizmatlarini targ'ib qiluvchi nodavlat notijorat tashkilotlarining ishtiroki ortib bormogda. Atrof-muhitni muhofaza qilish barqaror rivojlanish va atrof-muhitni muhofaza qilish loyihalarida ishlaydigan tashkilotlar faoliyatining asosiy sohasiga aylandi.

Sportni rivojlantirish, inson huquqlarini himoya qilish va yoshlar dasturlari nodavlat notijorat tashkilotlari faoliyatining boshqa muhim yo'nalishlari hisoblanadi. Ayollar huquqlari tashkilotlari gender tengligini ta'minlash va ayollarning imkoniyatlarini kengaytirishga katta hissa qo'shdilar. Nodavlat notijorat tashkilotlarining ishtiroki ta'lim va ilmiy tadqiqotlar sohasiga foyda keltirdi va texnik innovatsiyalar tashabbuslari turli sohalarida texnologik rivojlanishni rivojlantirishga yordam berdi.

Ushbu keng qamrovli o'zgarishlar «O'zbekiston-2030» strategiyasida belgilangan maqsadlar bilan chambarchas bog'liq bo'lib, fuqarolik jamiyati institutlarini mustahkamlashdagi muhim yutuqlarni aks ettiradi. Hukumatning majburiyati, ayniqsa, moliyaviy qo'llab-quvvatlashning sezilarli darajada oshishida yaqqol namoyon bo'ladi, rejalashtirilgan 1,8 trln. 2024 yil uchun so'm, bu fuqarolik jamiyatini rivojlantirishga katta sarmoyadir.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Globalashuv davrida O'zbekistonda fuqarolik jamiyati rivojlanishining tahlili shuni ko'rsatadiki, bu muhim yutuqlar va davom etayotgan muammolar bilan ajralib turadigan murakkab va ko'p qirrali jarayon. Mamlakat o'zining noyob milliy o'ziga xosligi va madaniy qadriyatlarini saqlab qolgan holda fuqarolik jamiyati institutlarini mustahkamlashga qaratilgan yondashuvni namoyish etdi.

Tadqiqot natijalari bir nechta asosiy o'zgarishlarga ishora qiladi. Birinchidan, fuqarolik jamiyatining huquqiy va institutsional asoslari sezilarli darajada takomillashtirildi, bu esa keyingi o'sish uchun mustahkam poydevor yaratdi. Ikkinchidan, fuqarolik jamiyati tashkilotlari ijtimoiy hayotning turli sohalarida, ijtimoiy xizmatlardan tortib siyosatni targ'ib qilishgacha tobora faollashib bormoqda. Uchinchidan, davlat institutlari va fuqarolik jamiyati tashkilotlari o'rtasidagi munosabatlar yanada konstruktiv sheriklik va muloqotga aylandi.

Biroq, oldinga siljish uchun bir nechta muhim sohalarga e'tibor qaratish lozim. Fuqarolik jamiyati tashkilotlarining moliyaviy barqarorligi hali ham tashvishga solmoqda, bu esa moliyalashtirishning turli mexanizmlarini ishlab chiqishni va tashkiliy salohiyatni mustahkamlashni talab qiladi. Fuqarolik jamiyati faollari va rahbarlarining kasbiy rivojlanishi fuqarolik jamiyati institutlarining samarali ishlashini ta'minlash uchun doimiy yordamga muhtoj. Bundan tashqari, fuqarolik jamiyatining jamoatchilik nazorati va siyosatni ishlab chiqish jarayonlaridagi roli institutsional mexanizmlar va salohiyatni oshirish orqali yanada kuchaytirilishi mumkin edi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. "O'zbekiston — 2030" strategiyasi, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 11.09.2023 yildagi PF-158-son.
2. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон стратегияси. - Тошкент: Ўзбекистон, 2022. - 460 б.
3. Саидов А.Х. Фуқаролик жамияти назарияси ва амалиёти. - Тошкент: Адолат, 2021. 312 б.
4. Жураев Н.С. Ўзбекистонда фуқаролик жамияти институтлари. - Тошкент: Академия, 2023. - 280 б.
5. Johnson, M.R. Civil Society Development in Central Asia. - London: Routledge, 2022. - 245 p.
6. Smith, P.K. Democracy and Civil Society in Modern Uzbekistan // Central Asian Survey. - 2023. - Vol. 42(2). - P. 218-234.
7. Қодиров А.А. Ўзбекистонда нодавлат нотижорат ташкилотлар фаолияти. - Тошкент: Янги аср авлоди, 2022. - 225 б.
8. Алимов Б.Б. Фуқаролик жамияти ривожланишининг ҳуқуқий асослари // Жамият ва ҳуқуқ. - 2023. - №3. - Б. 45-52.
9. Karimov R.R. Civil Society Development in Modern Uzbekistan // Journal of Central Asian Studies. - 2023. - Vol. 15(1). - P. 75-89.
10. Рахимов М.А. Глобаллашув шароитида фуқаролик жамияти // Ижтимоий фикр. - 2023. - №2. - Б. 28-35.
11. "Yangi O'zbekistonda nodavlat notijorat tashkilotlar tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash hamda ijtimoiy masalalarni hal etishda o'zaro hamkorlik istiqbollari" mavzusida davra suhbat, 28.02.2024, <https://adliya.uz/ru/posts/27> - fevral-butun-jahon-nodavlat-notijorat- tashkilot

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.